

Najczęściej zadawane pytania
dotyczące rozwiązania IBM do konsolidacji statutowej i zarządczej
(część 1)

Oprogramowanie IBM Cognos Controller do konsolidacji danych sprawozdawczych to rozwiązanie stosowane obecnie w 1.200 grupach kapitałowych w 60 krajach świata. Polskie grupy kapitałowe coraz częściej decydują się na wdrożenie oprogramowania IBM dostrzegając potrzebę standaryzacji i automatyzacji procesów sprawozdawczych oraz doceniając skalowalność, elastyczność, a także wbudowane światowe know-how rozwiązania.

Zespół ekspertów Kucharscy Consulting zrealizował szereg projektów wdrożenia tego oprogramowania dla polskich grup kapitałowych różnej wielkości (od 10 do 150 polskich i zagranicznych jednostek zależnych) z różnych branż (logistyczna, deweloperska, budowlana, wydobywcza, sprzedaży detalicznej).

1. Dlaczego mamy zrezygnować z używania arkuszy kalkulacyjnych Microsoft Excel do konsolidacji finansowej?

Wdrożenie dedykowanego oprogramowania jakim jest IBM Cognos Controller pozwala wyeliminować słabe strony pracy nad konsolidacją w arkuszach kalkulacyjnych Microsoft Excel, przykładowo:

- pracołłonne zmiany w układzie tabel / formularzy
- błędy w formularzach / formułach
- kreatywność osób dostarczających dane jednostkowe w obeiściu blokad i walidacji
- błędy przy przenoszeniu danych porównawczych
- trudność w konsolidacji na poziomie not objaśniających
- trudność w uzgadnianiu danych BO / BZ
- nadmiernie uproszenia przy kalkulacji różnic kursowych z przeliczenia
- brak możliwości pracy zespołowej w procesie uzgadniania obrotów i sald wewnątrzgrupowych
- galopująca pracołłonność obróbki arkuszy przy nabywaniu kolejnych jednostek zależnych

oraz wiele innych niedogodności.

Jednocześnie rozwiązanie IBM Cognos Controller ma coś i dla „miłośników Excela”:

- pozwala importować dane przygotowane w formacie arkuszy excelowych, np. dane lokalnych zestawień obrotów i sald
- umożliwia eksport dowolnych danych i raportów systemowych w formacie Microsoft Excel
- pozwala na opracowanie własnych raportów w formacie Microsoft Excel zasilanych danymi systemowymi, np. wielozakładowy pakiet konsolidacyjny
- posiada nie tylko interfejs webowy do pracy z danymi wejściowymi, ale i klasyczny interfejs wprowadzenia danych przez Microsoft Excel
- umożliwia wprowadzenie danych w postaci korekt manualnych popartych prostymi kalkulacjami z wykorzystaniem arkuszy excelowych

Główne zalety oprogramowania IBM Cognos Controller:

- wielowariantowość struktury grupy kapitałowej i jej zmienność w czasie
- możliwość posiadania jednolitego sprawozdawczego planu kont
- automatyzacja procesu pozyskiwania danych jednostkowych poprzez ich import z dowolnych źródeł
- walidacja danych jednostkowych bezpośrednio przez jednostki odpowiedzialne za ich poprawność i kompletność
- automatyzacja procesu ewidencji danych i ujęcia wieloletnich korekt konsolidacyjnych
- automatyzacja procesu ewidencji, uzgadniania i eliminacji wzajemnych obrotów i sald
- automatyzacja procesu ewidencji, uzgadniania i eliminacji niezrealizowanej marży
- możliwość ewidencji manualnych korekt konsolidacyjnych na poziomie pozycji sprawozdawczych
- wielowymiarowość danych raportowych
- wielowalutowość, wielojęzyczność
- elastyczność, otwartość, skalowalność

Dla zarządów większych grup kapitałowych, posiadających zagraniczne jednostki zależne, nastawionych na dalszy dynamiczny rozwój i potrzebujących danych skonsolidowanych na potrzeby raportowania statutowego oraz analiz zarządczych decyzja o zastąpieniu arkusza kalkulacyjnego dedykowanym oprogramowaniem do konsolidacji jest wymogiem chwili.

2. Czy system do konsolidacji powinien być wielojęzyczny?

Grupa kapitałowa prowadząca działalność na wielu rynkach zagranicznych powinna zapewnić, żeby rozwiązanie do konsolidacji było również przyjazne dla osób pracujących poza Polską. Powszechnie przyjmuje się, że oprogramowanie do konsolidacji obsługuje kilka języków na poziomie aplikacji (opisy dostępnych funkcji / formatek / raportów itp.), a także na poziomie zaimplementowanych kodów /pozycji sprawozdawczych (np. pełne i skrócone opisy pozycji sprawozdawczych). Jako minimum zakłada się dwujęzyczność, czyli język polski i angielski.

Oprogramowanie IBM Cognos Controller na poziomie aplikacji dodatkowo (oprócz języka angielskiego i polskiego) obsługuje takie języki jak: szwedzki, niemiecki, hiszpański, francuski, portugalski, rosyjski, koreański, chiński (tradycyjny), chiński (uproszczony), włoski, japoński.

Z kolei na poziomie kodów / opisów pozycji sprawozdawczych można zaimplementować dowolny język używany przez poszczególne jednostki grupy kapitałowej. Dodatkowe ułatwienie polega na tym, że decyzja o wyborze opcji językowej pozostaje w gestii każdego użytkownika. Można również zastosować wariant połączony, np. uruchomić aplikację w języku rosyjskim, ale z angielskimi kodami / opisami pozycji sprawozdawczych.

3. Czy grupa kapitałowa powinna posiadać jednolity lokalny system informatyczny oraz księgowy plan kont?

Dedykowane rozwiązania do konsolidacji funkcjonują nie rzadko jako integralna część transakcyjnego systemu finansowo-księgowego, dziedzicząc tym samym ograniczenia z tym związane. Takie wymuszone ujednolicenie podejścia do zastosowania informatyki w księgowości lokalnej i sprawozdawczości globalnej w praktyce jest trudne do wykonania, a zarazem nieracjonalne. „Co kraj to obyczaj” - różnice kulturowe, prawne i praktyczne w podejściach księgowych są trudne do eliminowania, a nadmierna unifikacja odbywa się ze szkodą dla lokalnych biznesów i nierzadko potęguje ryzyka ich prowadzenia, w tym ryzyko podatkowe. Globalne systemy finansowo-księgowe są zazwyczaj gorzej dostosowane do lokalnych przepisów prawa w porównaniu do rozwiązań lokalnych. Nie bez znaczenia bywa i taki aspekt jak patriotyzm lokalny lub przyzwyczajenia i utarta praktyka w wyborze systemów informatycznych.

Druga grupa rozwiązań do konsolidacji, do których zalicza się IBM Cognos Controller, to narzędzia uniwersalne, pozwalające zaimplementować wymogi sprawozdawcze z perspektywy grupy kapitałowej z poszanowaniem specyfiki i różnorodności każdej jednostki zależnej. Jak to działa? Po pierwsze, poprzez opracowanie mapy wzajemnych relacji pomiędzy lokalnymi księgowymi planami kont a pozycjami sprawozdawczymi grupy kapitałowej oraz implementacją tych relacji w systemie do konsolidacji. Po drugie, poprzez umożliwienie importu danych z dowolnych źródeł (system ERP, baza danych, hurtownia, a nawet arkusz kalkulacyjny) jako lokalnych danych sprawozdawczych, ale w układzie wymaganym przez grupę kapitałową.

4. Na czym polegają różnice pomiędzy księgowym a sprawozdawczym planem kont?

Księgowy plan kont jest fundamentem finansowo-księgowych systemów transakcyjnych, służy do ewidencji zdarzeń gospodarczych, majątku, rozrachunków, środków pieniężnych itp. Ewidencja księgowa dla jednostki jest prowadzona w walucie i języku danego kraju, przede wszystkim zaspokajając potrzeby informacyjne lokalnych interesariuszy, w tym zarządu jednostki, banków, kontrahentów, władz lokalnych. System finansowo-księgowy zwyczajowo jest dostosowany do lokalnych przepisów prawa bilansowego i podatkowego, w tym również sprawozdawczości. W niektórych krajach lub branżach funkcjonują wzorcowe plany kont, czyli urzędowo zdefiniowane wykazy kodów i nazw kont księgowych dostosowane do lokalnych wymogów sprawozdawczych, których zastosowanie jest obowiązkowe.

Księgowy plan kont zazwyczaj ma płaską strukturę, a dodatkowe szczegółowe dane są dostępne na poziomie dodatkowych analityk takich jak wymiary, indeksy zapasów, wykazy kontrahentów, tabele środków trwałych itp.

Sprawozdawczy plan kont to wykaz pozycji, których układ jest zgodny z wymogami sprawozdawczości na poziomie całej grupy kapitałowej. Wymagana jest tym samym wielowymiarowość danych w połączeniu z koniecznością agregacji lub uszczegółowienia wraz z ich prezentacją w wielu równoległych a zarazem spójnych pomiędzy sobą układach. W przypadku międzynarodowej grupy kapitałowej sprawozdawczy plan kont to ujednolicony na poziomie raportowania wykaz pozycji sprawozdawczych wymaganych przez globalne zasady rachunkowości (np. MSR/MSSF lub US GAAP).

IBM Cognos Controller pozwala zaimplementować centralnie zarządzany wykaz pozycji sprawozdawczych w układzie wymaganym przez grupę kapitałową. Dane sprawozdawcze można podzielić na logicznie wyodrębnione części, takie jak elementy główne, noty stanowe, noty z ruchami, a także dedykowane formularze do ewidencji danych o transakcjach wewnątrzgrupowych. Noty objaśniające można zaimplementować w modelu zintegrowanym lub nie, a spójność danych sprawozdawczych jest walidowana poprzez zdefiniowane przez użytkowników biznesowych reguły wzajemnych uzgodnień, co zapewnia prawidłowość danych na każdym etapie procesu konsolidacji. Zastosowanie sprawozdawczego planu kont pozwala na decentralizację procesu konsolidacji w części dotyczącej odpowiedzialności za jakość danych jednostkowych.

5. Jak usprawnić proces uzgodnienia transakcji wewnątrzgrupowych?

Jednostki działające w ramach grupy kapitałowej realizują pomiędzy sobą szereg transakcji, takich jak sprzedaż zapasów i usług, sprzedaż lub aport aktywów trwałych i obrotowych, wypłaty dywidend, udzielenie pożyczek i podobne. Wzajemnie transakcje są ujmowane w lokalnych księgach rachunkowych, a następnie wykazywane w jednostkowych sprawozdaniach finansowych. Na poziomie grupy wymagają one uzgodnienia i eliminacji w procesie kalkulacji danych skonsolidowanych.

IBM Cognos Controller umożliwia zaraportowanie danych o wzajemnych transakcjach z podziałem na ich rodzaje / grupy zdefiniowane przez jednostkę dominującą, przykładowo:

- Należności vs zobowiązania - handlowe i pozostałe / finansowe
- Przychody vs zakupy – usługi / zapasy / odsetki
- Przychody vs kapitał – dywidendy
- Wpływy vs wydatki - przepływy

Dane są wprowadzane do systemu poprzez zastosowanie dedykowanych formularzy sprawozdawczych, obejmują wartości w walutach transakcji oraz walutach lokalnych, i obowiązkowo wymagają wskazania drugiej strony dla każdej transakcji. Po zaewidencjonowaniu danych przez jednostkę są one natychmiast widoczne dla drugiej strony transakcji, co pozwala na ich wzajemne uzgodnienie wraz z wyjaśnieniem i skorygowaniem ewentualnych istotnych różnic.

Procedura uzgadniania wzajemnych obrotów i sald może poprzedzać uzupełnianie pozostałych danych sprawozdawczych, a także może być przeprowadzana częściej niż pozostałe etapy konsolidacji (raz na tydzień / miesiąc / kwartał). Ponadto, wzajemne obroty i salda można porównywać na wymaganym poziomie szczegółowości, w tym zgodnie z zasadą „od ogółu do szczegółu”. Decentralizacja procesu wraz ze zwiększeniem częstotliwości i szczegółowości uzgodnień pozwala na istotną poprawę jakości danych o wzajemnych transakcjach.

Ciąg dalszy nastąpi 😊